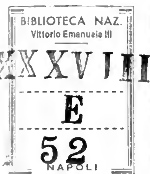

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XXVIII
E
52
NAPOLI

MIRTISBI SARPEDONII

PASTORIS ARCADIS

DE VERA ATTICORUM PRONUNCIATIONE

Ad Græcos intra Urbem

DISSERTATIO

QUA

Cùm ex Historia, tùm ex Veterum Græcorum Latinorumque testimoniis

PERSPICUE OSTENDITUR,

Quàm longè hodierna Græcorum pronunciatio à veteri discesserit.

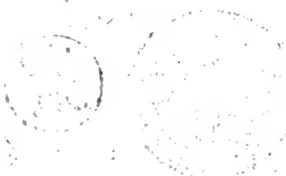

ROMÆ ANNO JUBILÆI MDCCL.

EX TYPOGRAPHIA HIERONYMI MAINARDI.

SUPERIORUM FACULTATE.

Apud Venantium Monaldini, & Nicolaum Pagliarini.

COLLEGII GRÆCI

INTRA URBEM ALUMNIS.

χαίρειν, καί εὐπράττειν.

ON diu admodum eſt Juvenes lectiſſimi, quum de rectâ Græcæ linguæ pronunciatione inter nos ſermo fuit! Diſputatio ſanè non levis erat, perſtiteritne apud vos celebris illa Atticorum pronunciandi, loquendique ratio: an verò, temporum ſenſim vitio in aliam degenerârit? Primum quidem vobis extra omne dubium videbatur eſſe poſitum: mihi verò alterum, tametſi non omnino erat perſpicuum, multò certè apparebat credibilius, & vero quaſi proximum. Obtendebatis identidem admirabilem illam, quæ inter vos ubique terrarum eſt, opinionis conſenſionem; neque deerant, qui ejus mihi rei ſpecimen continuo exhiberent, aliis quippe Homerum, Iſocraten aliis pari prorſus modo, voceque prælegentibus. Quod quidem, quantam in animo meo primâ fronte impreſſionem

fecerit, non facilè queam verbis explicare. Verùm enim verò, quum ex eo die hanc in curam diligentius nonnihil cœpiſſem incumbere, tantum abſuit, ut veſtræ ſubſcribendum exiſtimârim ſententiæ, ut potiùs, quod dici ſolet, in contraria omnia diſceſſerim. Subnaſcebantur quippe ea mihi perpetuò rationum momenta, quæ veſtram hanc opinionem omnino infringere, atque convellere videbantur. Quamobrem, cùm vos eorum uberiùs intelligendorum cupidos intelligerem, non abs re factùrum me arbitratus ſum, ſi brevi hac diſſertatione planum facerem, non eſſe hunc veſtrum legendi, recitandique morem πατροπαράδοτον, ùt quidem contenditis: quin potius à veteri illâ, quæ florente Græciâ obtinuit, ὀρθοεπείᾳ mirum, quantum alienum. Hac ſanè in ſententia non parum confirmatus fui, quum affecto jam opere in manus meas veniret edita à R. P. Gregorio Placentinio non adeò pridem ſimili in argumento diſſertatio, quâ cauſam veſtram contra adverſarios cum laude ſuſtinuit, argumentis quidem & variis, & doctis; non iis tamen, quæ animo à partium ſtudiis alieno vim magnam facerent. Quare, nequid hâc etiam in parte à quopiam hìc deſiderari poſſet, expendi ordine ſingula, eaque, quantum quidem res poſtulare vide-

batur

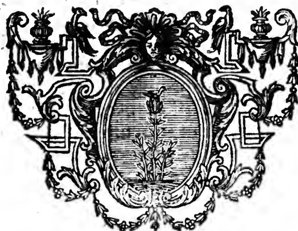
batur, accuratè diluere conatus ſum. Rectene, an ſecus id à me præſtitum fuerit, alieno potiùs velim judicio, quàm meo definiri. Cæterùm dabitis mihi veniam opinor, ſi græcæ Nationis hâc in re conſenſum minoris fortaſſe, quàm velletis, æſtimavero. Meminiſſe enim vos oportet, linguam, quâ de agimus ex iis eſſe, quas *mortuas* appellamus. Addiſci à vobis illa hodie non minùs debet, quàm à cæteris per Europam gentibus. Quo fit, ut in pronunciationem antiquam inquirendi alia nobis non ſuperſit via, quàm ſola veterum teſtimoniis innixa ratio. Hujus quidem vim veſtrâ ex parte præpedire facilè poteſt cùm nationis ſtudium, tùm hauſta quondam in ſcholis præjudicia: mihi verò ejuſmodi nihil, quantum quidem exiſtimo, pertimeſcendum eſt, non popularium conſenſus; græcus enim natione non ſum: non patriæ conſuetudo; quippe quæ ubique eadem non eſt: non denique præceptorum meorum authoritas; Siquidem illorum alii veſtram, alii eam, quam hìc propugno, ſententiam amplectebantur. Sola itaque, ùt videtis, ratio eſt, quæ ad hanc â vobis diſceſſionem faciendam me potuit impellere. Neque illam de trivio ſumptam exiſtimate! mediâ illam è Græciâ, & vetere Latio hauſimus: quæ ab

aliis

aliis hâc in re præclarè aut dicta, aut inventa fuêre, minimè repudianda duximus: obſcura multa illuſtravimus, plurimaque noſtra etiam è penu adjecimus. Viros demum & plurimos & graviſſimos per ſæculorum ordinem attulimus, quorum neque authoritatem reſpuere, neque verba alienum in ſenſum fas erit detorquere. Adferte itaque animos dociles, & qualemcunque hunc conatum noſtrum æqui bonique conſulite. Valete.

Romæ Idibus Martiis MDCCL.

P. Federicus Reiffenberg S. I.

ELENCHUS

IM-

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendiſſimo Patri Sacri Palatii Apoſtolici Magiſtro.

F. M. de Rubeis Archiep. Tharſi Viceſgerens.

DIſſertationem: *De Hodierna Graecorum Pronunciatione*, a Mirtisbo Sarpedonio Paſtore Arcade exaratam Paſtoricio Authoris Nomine, & conſueto literarii noſtri cœtus ſigno Typis mandari poſſe cenſemus.

Zelalgus Araſſianus P. A.
Meleſigenes Penelopeus P. A.
Palmerindus Rhodienſis P. A.

QUando ita viſum eſt Cenſoribus, qui Diſſertationem ſupra enunciatam perlegerunt, perlectamque probarunt, Paſtoritio Nomine illam edere, communique ſigno imprimere Jus eſto. Datum in Arcadum Collegio die VII. poſt. XX. elafebolionis cadentis Anno I. Olimpiadis DCXXXII. Ab. A.I. Olymp. XV. Anno IV.

Myræus Rophæaticus Generalis Arcadiæ Cuſtos.

Loco ✠ Sigilli Cuſt.

Agèmon Batyllianus Adminiſter.

IMPRIMATUR,

Fr. Joſeph Auguſtinus Orſi Ordinis Prædicatorum Sacri Palatii Apoſtolici Magiſter.

PRO-

PROLEGOMENA

IN PRÆSENTEM

DISSERTATIONEM

§. I.

Præmittitur succincta narratio de linguæ Græcæ initiis, incremento & fatis.

1 QUOD plantis & floribus, idem & linguis evenire solet; ut tenui nimirum rudique ex semine procreatæ sensim sine sensu sese explicent; vernent deinde, latiusque efflorescant: atque, ubi aliquantulum suo in splendore constiterint, flaccescere demum incipiant, aliosve, dum transferuntur, colores sumere. Vidimus id cùm cæteris in linguis, quorum hodie apud nos extat memoria; tum maximè in latina, quæ quàm varias ad hanc usque ætatem vices subierit, literatorum nemo est, qui ignoret. An græca porro melioribus hac in re usa fatis fuerit, nativamque venustatem suam ad nos usque illibatam conservarit, in præsenti discutiendum sumimus.

2. Certum itaque est ex Grammaticis (a) Cadmum omnium primum è Phœnicia in Græciam attulisse literas. Erant hæ numero omnino 16.; puta: α, β, γ, δ, ε, ι, κ, λ, μ, ν, ο, π, ρ, σ, τ, υ. His postmodùm Palame-

(a) Vid. Gisb. Cuperum in apotheosi Hom., Salmasium, Vossium &c.

des ϑ, ζ, φ, χ; totidemque alias Simonides Melicus adjunxisse perhibetur à Plinio (a) nimirum ξ, η, ψ, & ω.

3. Hinc factum, ut scribendi quoque ratio ea ætate obtineret ab illa, quà modò utimur, multum diversa; Scribebatur scilicet TEI pro THI, vel τῇ; πσι pro ψι, κσι pro ξι; THA pro ϑα; XHRO pro χρο; ΠΗΑ pro φα & similia. H enim ea tempestate (quemadmodum adhuc apud latinos, & germanos observatur) non litera erat, sed aspirationis tantùm nota (b).

4. Vocalium item η & ω vices tantisper obibant ε, & ο. Constat id ex Cratylo Platonis, ubi ait: οὐ τῷ η ἐχρώμεθα, ἀλλὰ ε τὸ παλαιόν. & clariùs ex Plinio l. c. *priusquam*, inquit ille, *græcis inter vocales repertæ essent η & ω, vicem earum tum apud illos, tum apud nos explebant ε, & ο, O etiam scribi solitum pro syllaba V; E autem pro ε, & η*. Hinc est quod in antiquissimis inscriptionibus, inter quas est illa Atheniensis, quam adfert Sponius (in Poleni Thes. Tom. IV. pag. 1278.) ubique occurrunt ΑΘΕΝΟΔΟΡΟΣ, ΕΥΦΑΝΕΣ, ΔΟΡΟΘΕΟΣ &c.

5. Idem etiam post receptum η, & ω factitatum sæpissimè fuisse observare licet ex quibusdam numis apud Vaillantium; aliisque, quos ex Smidtii, & Wetsteinii annotationibus recenset Joannes Clericus. (c) Congessit eorundem magnam farraginem Author thesauri Britannici (d) à pag. 51. apud quem identidem occurrunt: ΑΘΕ. ΘΕΒ[illegible]. ΘΕΣΕΥΣ, ΜΕΤΡΟΠΟΛΕΙΤΩΝ &c. Plura ejusmodi simul

(a) Plin. l. 7. c. 57.
(b) Lipsius de pron. Salmas. Gruter. Cuperus, Vossius &c.
(c) Dans la biblioth. ancienne, & moderne. Tom. VII.
(d) Vid. il Tesoro Britannico del Sig. N. F. Haym.

ſimul compleſtitur ſequens tetradrachmatis cujuſdam Atheníenſis inſcriptio : ΑΘΕ. ΜΗΤΡΟΔΟΡΟΣ ΚΑΛΛΙΣ ΔΗΜΟΣΘΕ. Ex quibus laudatus Author pag. 152. rectè infert, Vocales E, & H ab Athenienſibus Sculptoribus, & Chalcographis promiſcuè uſurpatas fuiſſe. In eadem ſententia eſt Cuperus, dum numum quendam Antonini Pii à Patino editum exponit, in quo & Diana Epheſina ponitur cùm epigraphe : ACTYRHNE pro ἀςυρήνη. Subdit enim : *nec quenquam movere debet, in numo noſtro* E *pro* H *poni, cùm nihil tam in iis, quàm marmoribus frequentius ſit* (a). Oſtendit id deinceps ex aliis numiſmatis, ubi ΑΘΕ. pro ΑΘΗ. ſeu ΑΘΗΝΑΙΩΝ. ΘΕΒΗ. pro ΘΗΒΗ. ΜΕΤΡΟΠ. pro ΜΗΤΡΟΠ. &c. nullo diſcrimine uſurpantur. Confirmat id Jo: Clericus, cùm ait: (b) *conſtat eta, & epſilon ſæpe ab Athénienſibus uſurpata fuiſſe promiſcuè: ùt oſtenditur ex numis & inſcriptionibus.*

6. Quæ deinde vocalium apud Græcos antiquiores fuerit ratio, nos docet Velius longus inſignis Grammaticus. *Eadem*, inquit, *eſt noſtrarum poteſtas vocalium, quæ ſunt græcorum apud antiquos circa productionem, correptionemque: ſiquidem apud illos* 5. *tantùm fuere vocales* α, ε, ι, ο, υ, *atque hæ ſimiliter producebantur, corripiebanturque, ſicut hodie* α, ι, υ, *quæ appellantur apud ipſos* κοινὰ : *poſtea, ùt quidam putant, Simonides invenit duas vocales, quas dixit* μακρὰς, η, & ω, *ut eſſent* (quod diligenter advertendum ἀντίςοιχα τῷ ε, & τῷ ο.

7. His itaque initiis ſenſim crevit, Græcorum lin-

 gua,

(a) Loc. cit. Tom. VII. pag. 294.

(b) Il eſt conſtant, que l'eta, & l'epſilon ſe mettoient l'un pour l'autre aſſez frequemment chez les Atheniens, comme on le fait voir par les Inſcriptions, & Medailles, loc. cit. Tom. VII. pag. 294.

gua, tantumque demum perfectionis consecuta est gradum, ut suavitate, copia, & energia omnes reliquas longè anteiret. Eamque ob causam dicebat Hor. *Grajis ingenium, grajis dedit ore rotundo Musa loqui*. Cicero ipse, etsi laudis cætera parcissimus, Romanæque dignitatis plus æquo studiosus, tantas tamen Atheniensibus hoc in genere prærogativas tribuit, ut nihil supra. *Testis est* (inquit in Bruto) *Græcia, quæ cum eloquentiæ studio sit incensa, tamdiuque excellat in ea, præstetque cæteris .... quàm hæc est à Græcis elaborata dicendi vis, atque copia &c. Athenienses* ... (ait in Oratore) *quorum semper fuit prudens, sincerùmque judicium, nihil ut possent nisi incorruptum audire, & elegans..... ad Atticorum igitur aures teretes, & religiosas qui se accomodant, ii sunt existimandi Atticè dicere*. Demosthenem porro quantis non effert laudibus in Bruto, & Oratore! *hoc*, inquit (*a*) *nec gravior extitit quisquam, nec callidior, nec temperantior. Nihil* (*b*) *acutè inveniri potuit in iis causis, quas scrisit, nihil ... subdolè, nihil versutè, quod ille non viderit, nihil subtiliter dici, nihil pressè, nihil enucleatè, quo fieri possit aliquid limatiūs; nihil contra grande, nihil concitatum, nihil ornatum vel verborum gravitate, vel sententiarum ....* de Pericle ibid. *Hujus suavitate maximè hilaratæ sunt Athenæ, hujus ubertatem & copiam admiratæ, ejusdemque vim dicendi, terroremque timuerunt .... hæc igitur ætas prima Athenis Oratorem prope perfectam tulit*; & paulò ante: *hæc ætas ... effudit hanc copiam, & ut opinio mea fert, succus ille, & sanguis incorruptus usque ad hanc æta-*

(*a*) In Orat. (*b*) In Brut. sub init.

ætatem Oratorum fuit, in qua naturalis esset, non fucatus nitor. Quæ omnia sanè argumento sunt incredibilem eo tempore Athenis fuisse, & vim in dicendo, & suavitatem, & eloquentiam.

8. Verùm ùt omnia facilè defluunt, ità & paulatim admirabilis illa facundia cœpit nescio quid de nativa sua venustate amittere. *Nam ùt semel* (ait ibid. Tullius) *è Piræo eloquentia evecta est; omnes peragravit insulas, atque ità peregrinata tota Asia est, ut se externis oblineret moribus, omnemque illam salubritatem Atticæ dictionis, quasi sanitatem perderet, ac loqui pene dedisceret*.

9. Quod de cadente eloquentia hoc loco ait Cicero, id & de pronunciatione tot inter gentes exteras paulatim se corrumpente hodierni affirmant Critici, & ratio persuadet. Tempus autem deficientis Græciæ in tres potissimùm epochas tribuunt: prima à diviso post Alexandri mortem imperio; altera à translata à Constantino Sede imperii; ac tertia demum ab expugnata à Turcis Constantinopoli, Thracia, Palæstina, orisque finitimis initium sumit. De prima ità loquitur du Cange (*a*): *Quis nescit Alexandri Successores, Reges in Ægypto, & Syria eam ità intulisse linguam, ut præ patrio Syrorum, & Ægyptiorum sermone græcus prævaluerit .... hinc Syro Macedonum, & Syro-græcorum nata appellatio*. Eodem quoque respexisse videtur Seneca, cùm dixit: *quid sibi volunt in mediis barbarorum regionibus Græcæ Civitates? quid inter Indos, Persasque Macedonicus sermo? &c.* de altera epocha hunc in modum disserit laudatus Author: (*b*) *Verùm tum maximè in græca lingua accidit depravatio, cùm*

(*a*) In Glossario Græcitatis in præfat. (*b*) Ibid. num. 5.

cùm Constantinus M. in Thracia fixit sedem imperii. Et Julianus Imper. (*a*) barbariem quam ex nationum exterarum commercio contraxerat, his verbis deplorat. τὰ δὲ ἐμὰ, εἰ καὶ φθεγγοίμην ἑλληνιστὶ, θαυμάζειν ἄξιον, οὕτως ἐσμὲν ἐκβεβαρβαρωμένοι διὰ τὰ χωρία. *Num ad me quod attinet, mirum est, si vel græcè loqui possim; tantam ex regionibus istis barbariem contraximus*. In ultima denique, quàm fœda linguam hanc invaserit barbaries, videre est apud eundem Du Cange præfatione tota, apud Meursium in Athenis atticis, apud Crusium in Turco-græcia sexcentosque alios cùm græcos, tùm latinos scriptores. Unum hic adduxisse sufficiat Belonium, qui l. 1. observ. cap. 11. sic ait: οἱ γὰρ πλησιάζοντες λατίνοις τινὰς φωνὰς ἀναμιγνύουσιν &c. *Qui enim latinis vicini sunt, latinas; qui Saracenis, Arabicas; qui Bulgaris, Bulgaricas voces suo sermoni immiscent, præterquam quod præterea in pronunciatione peculiaria quædam servant idiomata*. Unde mirum non est, quod du Cangius afferat linguam hanc *eundo tot sordes contraxisse.... etiam eos, qui ornatiùs scribere volebant, in barbariem incidisse.... ac postremis potissimum sæculis, quidquid hactenus supererat Græcanicæ eruditionis, evanuisse omnino*.

10. Ac quoniam de Græcorum eruditione hìc mentio facta est, quis scholarum status fuerit, obiter videamus. De his itaque comperta sunt sequentia: 1. floruisse eas non modò aureo Platonis, Demosthenisque sæculo; verùm etiam suum utcunque splendorem retinuisse saltem usque ad tempora Concilii Niceni, h. e. ad annum Christi 325. Magistros porro celebres habuisse qua-

(*a*) Epist. LV. relata ibid.

quatuor in Urbibus, puta Athenis, Constantinopoli, Cæsareæ, & Alexandriæ, ut ostendit R. P. Jo: Bapt. Salerni (*a*). Compertum secundò; studium græcum non omnino quidem, ùt in latina Ecclesia, fuisse extinctum; etsi multum fuerit obscuratum ac sexto jamtum sæculo pene neglectum; propterea quòd magna undique ùt author est Fleury, (*a*) per Musulmannos invalesceret ignorantia, dura servitus, linguæ vulgaris mutatio, aliaque studiorum impedimenta. Septimo deinde, atque octavo Sæculo major adhuc studiorum ruina subsecuta est, turbantibus omnia (*b*) Musulmannis, Scythis, Russis, Bulgaris, *eosdemque pene effectus producentibus quos protulerant in Occidentali Ecclesia Septentrionales populi*. Immo, quod deplorandum magis, in ipsis etiam templis ità exolescere cœpit græcus sermo; ejusque loco pro regionum diversitate vernaculus intrudi, ut soli propemodum Melchitæ græco idiomate ritus peragere pergerent. *Græca lingua*, verba sunt Fleurii (*c*) *conservata apud neminem fuit, nisi per Religionem apud solos Melchitas; Nestoriani enim Syriaco sermone utebantur in templis; Jacobitæ Coptico, aut antiquo Ægyptio: ac proinde, cùm omnes libri sacri, & profani græcè olim conscripti essent, necesse erat eos aut vertere, aut linguam illam addiscere; id quod studia reddebat admodum difficilia &c.*

II. At-

(*a*) In Specim. Orient. Ecclesiæ. P. 1. c 10. de statu literario.

(*b*) Fleury ad annum 600. Tom. XIII: hæc habet: *les Musulmans sans exterminer absolument le Christianisme diminuerent extremement le nombre des vrais chretiens, & les commoditez d'etudier, le changement de langue y contribuoit.*

(*c*) *Le Grec ne fut conservé, que par la religion, & chez les Melquites seulement, car les Nestoriens faisoient leur service en Syriaque, & les Iacobites en Cofre, où ancien Ægyptien. ainsi comme tous les livres Ecclesiastiques où prof..nes etoient en Grec' il fallut les traduire, où apprendre cette langue, ce qui rendit les etudes bien plus difficiles.*

11. Atque hic ferme erat Græciæ universæ statùs, usque dum Basilio Macedonio imperante Photius jacentia diu studia excitavit denuo, & quasi postliminio revocavit. Plura de his qui volet, consulat *præfationem du Cangii in Glossarium*; *Crusii Turco-græciam*, *Fleurii historiam Eccles. R. P. Salerni Specim. Orient. Ecclesiæ*, aliosque Authores à nobis relatos.

§. II.

Statuitur Controversiæ κρινόμενον.

12. PRæmissa tantisper hac rerum deinceps dicendarum quasi promulside, ad ipsum controversiæ caput veniamus. Et quantum ego quidem existimo, quæstio hic esse non potest de primæva illa lingua Cadmea; neque de vulgari, quæ hodie inter græcam plebem obtinet. Utramque enim à celebri illo Atticorum sermone, & elocutione immane quantum dissidere in aperto est. Tota igitur controversia eò demum recidit, utrum lingua, quæ Platonis, Demosthenisque ævo tantopere Athenis floruit, & foris æstimata fuit eadem sit cum illa, qua hodie inter vos utuntur viri literati in scholis, & templis; an verò temporibus deinde consecutis quidquam in pronunciatione vel phrasi contraxerit vitii?

13. Huic ut quæsito pleniùs respondeam, ostendere conabor primò, hanc vestram linguam à veteri longè recessisse & quoad phrasin (& quod hìc maximè agitur), quoad vocalium, diphthongorumque pronunciationem. Conjecturis deinde variis, nec longè petitis, eruere stude-

ſtudebo, in quarum demum diphthongorum, vocalium, conſonantiumve prolatione ab antiquis diſceſſum fuerit. Tum argumenta in contrarium adferri ſolita accuratè diluam; ac demum coronidis loco addam quid de vulgatis accentibus, ſyllabarum quantitate, linguæ ſuavitate aliiſque hujuſmodi rebus ſentiendum ſit. Claudetur tota diſputatio brevi diſquiſitione, an ſupppſita etiam tanquam vera hac, quam traditurus ſum theoria, ad Platonicam potius, an ad receptam hodie inter vos pronunciandi rationem præſtet ſe aſſuefacere? conferamus nunc propiùs pedem, & videamus à qua parte major militet ratio.

PARS PRIMA

Oſtenditur, linguam qua hodie literati in Græcia utuntur multum defeciſſe à veteri Athenienſium.

§. I.

Oſtenditur defeciſſe quoad phraſin.

14. Uabus præcipuè in rebus corrumpi linguæ ſolent, in phraſi nimirum, & pronunciatione. Utrumque linguæ veſtræ accidiſſe jam faciam, ni fallor, manifeſtum; & quoniam non tam de priori, quàm poſteriori hìc parte demonſtranda laboro, ſatis erit mihi priorem uno alterove, quod ab exemplo, authoritatève ducitur, argumento comprobaſſe.

15. Videamus igitur primùm, quæ aliarum hac in re linguarum fuerit conditio; ut vel indè ſatis appareat, quàm difficilem in vos ſuſcipiatis provinciam; dum linguam hanc veſtram communi rerum omnium lege exemptam, nulla corruptione afflatam, nulla coinquinatam labe fidenter aſſeritis. Atque, ut de Hebraica initium faciamus, quis neſcit, quantas illa vices, quàm fœdas mutationes ſubierit vel ex ſolo cum gentibus peregrinis commercio? Devenerunt eò in captivitate Babylonica Judæi, ut vernaculi idiomatis obliti, neſcio quam

quam ex Chaldæo, Syriacoque idiomate mixtionem fecerint. Biblia ipsa hebræa, & græca (quæ pluris certè, quàm omnes græcæ linguæ apices conservari intererat) adeò tamen & librariorum incuria, & temporum vitio depravata fuere, ut mendis omnibus literariis, & grammaticis ea repurgare frustra hactenus attentarint eruditi. Argumento sunt tot lectiones variantes, quarum 2484. apud Rob. Stephanum, tot item loca mutila, & deficientia, quorum 280. apud eundem, pluraque alia apud Waltonum & R.P. Natalem Alexandrum longa serie extant (a). Ab Hebræis ad latinos veniamus. Deum immortalem! quanta hic non rerum, vocum, phrasis, orthographiæ, loquelæ facta fuit mutatio! pleni sunt libri, plena antiquariorum, & grammaticorum volumina, quo lectorem nè operam perdamus, consultò remittimus. Revertamur ad Græcos: Plato ipse fatetur in Cratylo, mutatam ad suam usque ætatem fuisse & linguæ sonum, & varias ex gentibus finitimis adscitas voces; easque ita sæpe detortas fuisse, atque inflexas, ut eorum investgari ἔτυμον, aut origo vix possit. Idem sæpissimè de latina confitetur Varro (b), & quod ante illorum ætatem accidit, id ante nostram secutis deinde temporibus accidisse quis neget? Maximè cùm tot gentibus, tamque variis, græcorum natio identidem commixta fuerit? Candidiore certè animo erat Julianus, & Ovidius, dum ille in epistola supra relata, hic verò sequentibus versibus, quantum linguæ suæ obfuerit cum peregrinis cohabitatio, abunde declarat (c).

 Nec

(a) Vide ejus Dissert. 40. ad Sæcul. IV. & Waltoni polyglotta.
(b) In lib. de lingua lat.
(c) De Ponto l. 4. eleg. 13.

Nec te mirari (inquit) *si sunt vitiosa , decebit*
Carmina , quæ faciam pene poeta Getes .
Ah pudet , & getico scripsi sermone libellum ,
Structaque sunt nostris barbara verba modis .

16. Et vestram vos linguam illimem per tot hominum barbarorum ora fluxisse contendetis ? At quo demum nixi fundamento ? An forte , ùt mihi aliquando responsum fuit , quod extent adhuc Platonis , Demosthenis , aliorumque Oratorum , & poetarum scripta ? quod extent Chrysostomi , Basilii , aliorumque liturgiæ , & Euchologia ? verùm quid hoc ad rem ? numquid etiam apud latinos Ciceronis , Livii , cæterorùmque scripta extant ? an idcirco eundem adhuc in scribendo & loquendo nitorem , & vim servamus ? annon aliæ sensim phrases , & loquendi formulæ etiam à scriptoribus cætera doctis inductæ , usurpatæque fuerunt ?

17. Verùm quorsum hæc tam operosè contra vos disputo? nonne & obvia & ad manum sunt exempla pene innumera ejusmodi barbarismorum queis etiam hodie literati vestri , cùm græcè loqui volunt , utuntur . Quoties non audivi, cùm vos salutabatis, verba quidem græca, at Syntaxin ridiculam ! cujusmodi sunt . καλ' ἡμέρα *buon giorno* . καλη 'σπέρα , *buona notte* , ἔχετε καλὴν νύκτα &c. ; quibus uti certè Plato vel Demosthenes erubuisset . Dixissent illi potiùs χαῖρε , εὐτύχει , ὑγιαίνετε , ἔρρωσο ; aut quod veteres dicebant Christiani φῶς ἀγαθὸν , & similia . Quid dicam porro de innumeris hujusmodi aliis , v. c. εἰμὶ παρὼν , pro *adsum* . ἀκούω τὴν λειτουργίαν , *sento la messe* . καλὸς ἄνθρωπος . *un buomo da bene* &c. Omitto cætera : Scripsit enim jam pridem de his vocibus (quas scitè appellat λέξεις ξένως εἰρημένας) librum integrum

grum Dorotheus apud Photium; congessit integras myriades illarum Simon Portius, & post illos du Cangius: quò etiam referri merentur voces plurimæ à latinis mutuatæ, græcisque duntaxat scriptæ characteribus, ùt sunt κυράτωρ, ληγάτον, κόμητι, ἐξκυσατίων &c.

18. Immo fatentur id ipsi Græci, quorum plures adducit du Cange l. c. Belonius l. 1. observ. c. 11. ità ait: οἱ γὰρ πλησιάζοντες λατίνοις &c. *Qui enim latinis vicini sunt, latinas; qui Saracenis Arabicas; qui Bulgaris Bulgaricas voces suo sermoni admiscent; præterquam quod præterea in pronunciatione peculiaria quædam servant idiomata*. Huic aliisque loco cit. relatis adjungamus Alexandrum Helladium, hominem natum, educatumque in Græcia, nationisque vestræ defensorem acerrimum in libro, quem inscripsit *de statu præsenti Ecclesiæ græcæ*. Hic, inquam, etsi græcorum studiosissimus, hanc tamen corruptionem manifestè agnoscit, cùm ait (m. p. 17.) *deflexisse quidem modernam linguam græcorum à lingua græcorum Homerica, aliorumque poetarum; à lingua Platonica aliorumque philosophorum; à lingua Demosthenis, aliorumque Oratorum; à lingua Thucydidis aliorumque historicorum non inficias ibo: nam mihimet ipse testis sum; ac alii docti, ac eruditi viri facilè mecum consentiunt, me tres integros annos ludibundam operam ad hos authores percipiendos impendisse*. Agmen claudat ipse du Cangius, qui quod de hodiernis scriptoribus, in quibus versatissimus erat, tulerit judicium his verbis abunde declarat. *Ex iis* (inquit loco sæpe cit.) *qui ornatiùs scribere volebant in barbariem incidere, intrusis multis novis, confictis, ac barbaris vocabulis; cujusmodi sunt plerique Bizantinæ historiæ scriptores, quorum alii cultiores, at* *Theo-*

Theophylactus Simocalla, *Nicephorus Constant. Patriarcha*, *Constantinus Porphyro genitus*, *Niceph. Bryennius*, *Gregoras*, *Nicetas &c. Aliorum verò aliquot longè pluribus exteris istis*, *& è vulgo mutuatis vocabulis scatent & fœdantur libri*, *ùt Theophanis* ... *Leonis grammatici*, *Leonis Diaconi*, *Simeonis Metaphrastæ*, *& similium*; *postremis potissimùm sæculis*, *in quibus*, *quidquid hactenus supererat*, *Græcanicæ eruditionis evanuerat omnino &c.*

19. Quæ hactenus de lingua græca quoad phrasin sensim corrupta attulimus, consonant mirificè cum iis, quæ eruditi nostri Patres Trevoltiani ea de re in Lexico suo universali pronunciant. (a) .... *cette langue* (sunt verba Lexici) *s' est conservè plus longs tems*, *qu' aucune autre malgrè les revolutions* .... *elle a ètè alterè peu à peu depuis que le Siege de l' Empire Romain eut ètè transfere à Constantinople*, *jusqu' au 15. Siecle*. *Ces changemens ne regardoient point d' abord* .... *la construction*, *les inflexions des mots* .... *mais dans la suite les incursions des barbares*, *& surtout les invasions de Turcs y ont causè des changemens plus considerables*. hæc autem non de plebejo, & vulgari Græcorum sermone, sed de antiquo, & literali potissimùm intelligi oportere planum fit vel ex ipso articuli ibidem relati titulo, qui est *de lingua Græca*, *antiqua*, *literali*. Sed pluribus his immorari non vacat: ad præcipuum controversiæ caput progrediamur.

§. II. *Osten-*

(a) Voyez le grand Diction. de Trevoux, lit. G. *Grec ancien*, *literal*.

§. II.

Oſtenditur defeciſſe pariter quoad pronunciationem.

20. PRonunciationem hodiernam corruptam eſſe expeditiori via oſtendi non poſſe exiſtimo, quàm ſi demonſtravero aliam planè eſſe illam ab ea, quam Plato, quam Demoſthenes, quam Iſocrates cæterique Græcæ facundiæ & ſuaviloquentiæ principes quondam uſurparunt. Neque hoc à ſano quoquam in dubium revocari poſſe arbitror. Reſtat itaque, ut ex Platone, Plutarcho, Ariſtotele Terentiano Mauro, aliiſque ejuſdem, vel ſupparis ætatis authoribus vobis comprobem quanta ab eorum loquendi ratione per vos diſceſſio facta ſit. Audiamus primum ſingulos ordine, tum quid indè contra vos confici poſsit, videamus. Plato itaque in Cratylo ſic ait: οἶσθα ὅτι οἱ παλαιοὶ οἱ ἡμέτεροι τῷ ἰῶτα, καὶ τῷ δέλτα εὖ μάλα ἐχρῶντο. καὶ οὐχ ἥκιστα αἱ γυναῖκες, αἵπερ μάλιστα τὴν ἀρχαίαν φωνὴν σώζουσι. νῦν δὲ ἀντὶ μὲν τοῦ ἰῶτα ἢ ε, ἢ ἦτα μεταστρέφουσιν, ἀντὶ δὲ δέλτα ζῆτα, ὡς δὴ μεγαλοπρεπέστερα ὄντα. ER. πῶς δή; ΣΩ. οἷον οἱ μὲν ἀρχαιότατοι ἱμέραν τὴν ἡμέραν ἐκάλουν, οἱ δὲ ἑμέραν, οἱ δὲ νῦν ἡμέραν. ER. ἔστι ταῦτα. ΣΩ. οἶσθα οὖν, ὅτι μόνον τοῦτο δηλοῖ τὸ ἀρχαῖον ὄνομα, τὴν διάνοιαν τοῦ θεμένου. ὅτι γὰρ ἀσμένοις τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἱμείρουσι ἐκ τοῦ σκότους τὸ φῶς ἐγίγνετο, ταύτῃ ὠνόμασαν ἱμέραν. φαίνεται. ΣΩ. νῦν δέ γε τετραγῳδημένον οὐδ' ἂν κατανοήσαις, ὅτι βούλεται ἡ ἡμέρα. *Noſti majores noſtros literis his jota, & delta frequenter uti*

uti ſolitos : mulieres verò maximè , quæ priſci ſermonis ſonum purius conſervant . Nunc verò literas ι , & η ità deflectunt , ut pro jota utantur epſilo , vel eta ; pro delta verò zeta , quaſi magnificentiùs quiddam hoc pacto ſonent vocabula . HERM. qua ratione ? SOCR. Vetuſtiores nempe dicebant ἱμέραν , alii ἑμέραν : nunc verò ἡμέραν . HERM. ità ſanè eſt . SOCR. Vides igitur antiquum hoc nomen ſaltem oſtendere inſtitutoris mentem , atque ſententiam , quod nimirum ſumma hominum voluptate , illiſque ἱμείρουσιν (id eſt deſiderantibus) *lux è tenebris extiterit , ideo ἱμέραν vocarunt . HERM. videtur . SOCR. Nunc verò ἡμέρας vocabulum tam audaci inſolentique mutatione detortum eſt , ut quænam ſit illius notatio , & quid ſibi velit , minimè poſſis perſpicere .* Hunc certè locum cur tot viri eruditi prætermiſerint , non intelligo . Solus enim ille, ſi attentiùs conſideretur , ad rem totam conficiendam ſufficere videri poterat . Apertè enim ex verbis hactenus relatis colligitur , aliter longè ſonuiſſe Platonis ævo jota , quàm eta , aliter item eta , quàm epſilon ; Sono nempe non perinde exili & tenui , ſed graviori potiùs , ità ut *magnificentius quoddam hoc pacto ſonarent vocabula* : ac proinde Atticorum pronunciationem nequaquam jota , & eta inter ſe confudiſſe , ut hodie Græci faciunt . At , cùm infra ex locis adhuc aliis mox recitandis totum collecturi ſimus ratiocinium , argumentis his tantiſper diſſimulatis ad reliqua antiquiorum pergamus teſtimonia ,

21. Terentianus Maurus , antiquiſsimus , & Martiali ùt perhibetur , coævus Grammaticus , de ſonis literarum hæc nos edocet :

Li-

Literam namque E videmus esse ad ἦτα proximam ,
Sicut ο & ω videntur esse vicinæ sibi :
Temporum momenta distant ; non soni nativitas .

22. Ælius Dionysius ait *ο* summis labris pronunciandum ; *ω* verò totum implere palatum ; eo fere modo , ùt explicat Caninius , quo Itali in *Torre* dum turrim significat ; *o* breve sonant ; dum verò pro *auferre* accipitur , *o* producunt . Item in voce *capello* , dum capillum significat , e proferunt acutum ; dum contra significare volunt pileum , e longum substituunt . Similia occurrunt hodie in lingua Gallica , quæ tria e ; & in Germanica , quæ vocales longas & breves accuratè in loquendo distinguit .

23. Plutarchus Symposiacon l. IX. quæst. 3. ait: τὰ μὲν . . . φωνήεντα . . . πρωτεύειν τῶν ἀφώνων , καὶ ἡμιφώνων , ἐν δὲ τούτοις τῶν μὲν μακρῶν ὄντων , τῶν δὲ βραχέων , τῶν δὲ ἀμφοτέρων , καὶ διχρόνων λεγομένων ταῦτα εἰκότως τῇ δυνάμει διαφέρειν. *Vocales mutis , & semivocalibus anteire ; interque illas , cùm aliæ longæ , aliæ breves , aliæ ancipites habeantur , illas haud dubiè potestate differre .*

24. Longas porro à brevibus quàm accuratè olim distinxerint eruditi , nos docet laudatus supra Terentianus Maurus , cùm de ι , & η , deque ο & ω hæc tradit præcepta ,

Igitur sonum reddere cùm voles minori
Retrorsum adactam modicè teneto linguam ,
Rictu neque magno sat erit patere labra :
At longior alto tragicum sub oris antro
Molita rotundis acuit sonum labellis ,
Minor est ι , ο ; longior η , ω .

25. Hactenus de vocalibus: nunc quomodo diphthongi pronunciatæ fuerint eodem discamus Magistro.

Et sonos utrosque jungit, unde diphthongos eas
Græciæ dicunt Magistri: quod duæ junctæ simul
Syllabam sonent in unam; vique gemina præditæ
Semper effectum duorum temporum custodiunt.

26. Vos verò, qui nunc ι, & η contra, quam Terentianus præcipit, eodem prorsus modo pronunciatis, qui nullum inter ἱμέραν & ἡμέραν, ùt Plato faciebat, discrimen agnoscitis, qui sonos τῶ ι, ι, & η non amplius discernitis, qui vocales natura longas & breves inter se & *sono*, & *temporum momentis* confunditis, diphthongos quæ ab *utroque sono*, Terentiano teste, à *Græciæ Magistris* ità dictæ fuere, vique *gemina erant præditæ* unico tantum sono profertis, & in μονοφθόγγους, ùt Platonis utar verbis, *insolenti mutatione detorquetis*; qui duplices sæpe ùt simplices, & simplices contra ùt duplices effertis, ταυτοφωνίαν, & μονῳδίαν *quæ*, ùt ait Plutarchus (*a*) *molesta & fastidiosa in omnibus est*, ubique invitâ etiam Minerva intruditis, per 7. pluriumque literarum similem sonum ità res omnes & voces inter sese confunditis, ùt idem sonet *nobis*, quod *vobis*, (ὑμῖν, ἡμῖν) *longum*, quod *breve* (μηκρὸν, μικρὸν) *equis*, *ais*, *subes* (ἵπποις εἴπεις, ὕπεις) idem ἔρως & ἥρως; ἔδος, & ἦδος, βέλος, & βήλος. Βόλος, & Βῶλος πόρος, & πῶρος, χολὴ, & χωλὴ, & innumera alia; quæ hìc omnia persequi longum foret, Vos, inquam, qui tot, tantisque in rebus à veteri Græcorum loquendi norma disceditis, adhuc

(*a*) De puer. educat. μονῳδία ἐν ἅπασιν ἐστι πλησμιόντι, καὶ προσαντὲς.

adhuc persuadebitis vobis, nihil in hac vestra pronunciatione mutatum, nihil corruptum, nihil depravatum fuisse?

27. Accedit, quod Aristoteles in libris quos de *reprehe. Sophist.* inscripsit, diligentissimè recenseat omnes, quæ vel scripto, vel voce admitti possunt æquivocationes: nusquam tamen vel verbulo innuerit quidquam de facillima illa per vocalium aut diphthongorum æqualem sonum in fraudem alios inducendi via: quod tamen certissimè facturus fuisset si ea ætate ι, η, υ, οι, ει, υι, ῃ, eodem modo prolatæ fuissent: præsertim, cùm in æquivocationum harum fontibus detegendis, ùt observavi, his in libris adeò religiosus sit, ut nè minutias quidem prætermittat.

§. III.

Diluuntur argumenta contraria.

28. INter cætera, quæ ad vindicandam sibi antiquam illam ὀρθοέπειαν Græci hodierni adferunt, validius nullum unquam aut legere, aut audire mihi contigit, quàm quod mihi non semel obmovit noster P. Thomas Velasti; vir in Chio insula natus, atque educatus, totâ Peloponneso, Archipelago, Sicilia, Apulia, aliisque Italiæ & Græciæ partibus peregrinatus, linguæ insuper, & morum, quos Græci habent, peritissimus. Is hunc sæpe in modum mecum disputavit: Unde demum, ajebat, illa, quam multi nobis objiciunt pronunciationis corruptela? Omnes certè, quotquot usquam terrarum Græci sunt, eodem prorsus modo pro-

nunciant (a) quamvis vulgaris sermo plurimum inter se discrepet? Nemini profectò Græcorum, pergebat ille, ante Erasmum in mentem venit de re tam explorata dubitare. Unde igitur ipsa in loquendo, cantando, pronunciando tam mirifica consonantia? Quodsi verò totam Græciam de vitio postulas, quis fidem habebit asserenti? quo enim pacto obsecro labes hæc & corruptela nationem integram pervasit? sensimne, ac pedetentim, an simul? Si simul, vide sis, ajebat, nè majus confusione Babylonica adstruas prodigium! si sensim? qua demum ratione effectum est, ut nemo huic se mori opponeret, nemo reclamaret? quin omnes ad eandem continuò loquendi normam ora componerent, voces in iisdem omnino syllabis & attollerent, & deprimerent? ità fere Velastius.

29. Fateor inesse suam huic argumento vim, & robur. Verùm lectorem monitum velim, duo hìc diligenter à se disjungenda, atque segreganda esse. Primum, an hodierna pronunciatio ab antiqua discesserit? alterum, quæ demum, si qua facta est, mutationis causa, occasio, aut epocha fuerit? primum, nisi fallor, ad oculum supra demonstratum est (b). Alterum verò ostendere nec instituti mei est, nec, quantum ego quidem opinor, in ullius hominis ùt ùt eruditissimi potestate positum. Ostende enim mihi, si potes, mi Velasti, quando, quave occasione factum fuerit, ut quæ quondam in latina, Gallica, Germanicaque lingua scri- ben-

(a) Excipe Siculos, & alios quosdam, qui in quibusdam literis Velastio fatente differunt.

(b) §. toto præcedente. Ex Platone, Aristot. Plutar. Terentiano &c.

bendi, & pronunciandi ratio fuerat, in præsentem commutata fuerit? Erat, cùm scriberetur, & diceretur: *voster*, *vorto*, *carnufex*, *æstumo*, *Divom*, *Avom*, *taboleis*, *publicè*, *hau*, & innumera ejusmodi. Erat cùm & græci notis illis interscriberentur dialectis, cùm sinè spiritu, sinè accentu, atque alio prorsus modo scriberent, quàm hodie scribimus, quàm loquimur, ut supra ostendimus. Unde igitur (eodem ego jure te interrogo) unde demum tanta in loquendo, pronunciando, scribendoque extitit mutatio? quæ causa? quis author? num defuere, qui resisterent, qui reclamarent? unde amabo ista in omnibus hodie gentibus (4 vel 5 literas si exceperis) quum latinè loquuntur, aut scribunt consensio? ipsa inquies rerum inconstantia, & vicissitudo horum causa est; ipse sensim invalescens usus, penes quem, ut ait Hor. arbitrium est, & jus, & norma loquendi. Idem igitur & in re præsenti responsum cape! *corruptio enim hæc*, ut rectè ait Waltonus (a) *accidit ex rerum omnium vicissitudine, quam tempus edax rerum in linguis efficit*. *Hujusmodi enim mutationes*, ait Jo: Clericus (b), *non accidunt, nisi sensim sine sensu, atque ipso populi usu; cujus neque initium, neque progressum possumus ostendere*.

30. At consentiunt omnino, neque maxima tantùm in parte, ut latini; sed quoad omnes inter se apices hodierni Græci, homines quidem ut constat, adeò rituum suorum tenaces? adeò in retinendo antiquo Sacerdotum

(a) In Polyglott. c.2. proly. §.16.

(b) Le Clerc. dans sa biblioth. Tom.VII, p.299. *Ces sortes de changements ne se font, qu' insensiblement, & par l'usage du peuple; dont on ne peut marquer ni le commencement, ni le progrès.*

dotum habitu, in ædificandis ad eandem normam templis, in respuendo Calendario Gregoriano, aliisque plurimis superstitiosi, atque pertinaces? Verùm, ùt græco tecum utar proverbio, quid hæc ad farinam? Nunquid & hebræi rituum, & antiqui moris erant tenacissimi? & tamen Babylone omnem linguæ suæ vernaculæ amiserunt notitiam, & usum? nonne & Romani eodem linguæ suæ perficiendæ, suaque in puritate conservandæ flagrabant studio, & tamen communi huic fato se nequiverunt subducere? Protulit aliquando Cajus, ni fallor, Imperator vocem minùs latinam, petiitque continuò ut ea, nè erroris ipse insimulari posset, Civitate donaretur: at responsum fuit, Civitate se donare posse gentes exteras; non voces (*a*). Negabatur sub initium multis in latio populis facultas latinò utendi sermone, nè scilicet dum tot per ora flueret, labis aliquid, aut nævi traheret (*b*). Noluit Cato, & ipsius deinceps exemplo alii, apud Græcos alio uti sermone, quàm latino, ut vel indè appareret, quanto suam haberent in pretio. reprehendit Cicero in libris de Offic. eos, qui nulla necessitate latino sermoni græca quandoque inserebant. Imperator quidam Romanus (nomen mihi excidit) cùm aliquando vocem græcam prolaturus erat in Senatu, veniam præfatus est &c. Et tamen tanta cura, tantum primævi splendoris conservandi studium efficere non potuit, ut (ante incursionem etiam barbarorum) in pejus vergere lingua cœperit. Vide igitur sis mi Velasti, quàm cario-

(*a*) Voyez l'histoire Romaine du P. Catrou.
(*b*) Voyez le même.

carioso fundamento nitaris, dum Græcorum tenacitate causam tuam sustinendam putas.

31. Leviora sunt, quæ in Collegio Græco mihi obmota fuere: nimirum, nunquam defuisse homines eruditos in Græcia; nusquam extare immutationis hujus apud ipsos suspicionem, vel indicium; floruisse aliquas semper scholas in Oriente; primum hujus sententiæ authorem fuisse Erasmum, eique turpiter fuisse impositum, & similia. Hæc enim, ità breviter expedio: 1. eruditos semper aliquos extitisse non inficior; liquet id Fabricii bibliothecam vel obiter intuenti. 2. Mutationis hujus nullam quidem in Græcorum scriptis mentionem fieri, fateor: at non miror; cùm ob rationes num.29. allatas, tùm quia plurima Athenis, Constantinopoli, & in Ægypto vel conflagrarunt, vel barbaris in prædam cesserunt. Recolenda hìc etiam, quæ supra num.9. & 10. ex du Cangio, & Crusii Turco-græcia recitavimus. Scholas porro in Oriente nunquam omnes saltem usque ad Sæculum VI. conticuisse, jamtum num.10. ostendimus; monentes simul, eas fuisse Sæculo VII. paucissimas; totâ græcæ linguæ scientiâ ùt vidimus ex Fleury, apud solos Melchitas utcunque conservatâ; ex quorum deinde scholis, cùm tempore Photii reviviscebant studia, modum hodiernum pronunciandi ad reliquas sensim græcorum scholas dimanasse, si quis contendere voluerit, non repugno. Verùm cùm tot ex signis, tamque perspicuis Authorum testimoniis corruptionem pronunciationis demonstraverimus, his demum conjecturis immorari necessum non est. Quam denique de Erasmo quidam narrant historiam, quàm vera sit, non disputo. Hoc ajo, resuscitasse potiùs ipsum hanc sententiam,

quàm

quàm excitasse. Siquidem multis ante ipsum Sæculis voces has ἦτα, θῆτα, ζῆτα non secus à latinis, quàm *eta*, *theta*, *zeta* pronunciatas fuisse, cùm ex alphabeto quod ex MS. XII. ineuntis Sæculi adfert Mekerkius, tùm ex pluribus locis quos infrà ex Ausonio, Martiali, Juvenali, aliisque adducam, clarius est, quàm ut negari possit.

PARS

PARS SECUNDA

In quibus demum vocalibus, conſonantibus, & diphthongis à veterum pronunciatione diſceſſio facta fuerit.

CAPUT I.

De B *conſonante*.

32. Rima itaque, quæ in controverſiam adducitur, eſt Beta conſonans, quæ quidem vulgò ità profertur, ut non tam B, quàm V latinum ſono referat. *Verùm ineptè*, inquit Henr. Stephanus, *& contra uſum venerandæ antiquitatis . . . ſonanda eſt, ut prior ſyllaba gallicæ dictionis, bête, quæ beſtiam ſignificat*. Probat id ex figura quam cum latino B communem habet; item ex ſono hebræi Beth, id quod etiam facit *Euſeb. præpar. Evang. l.* 10. *cap.* 5. Verùm ejuſmodi conjecturas non moror.

33. Præplacet mihi, omniumque inſtar rationum eſt locus ille Platonis in Thæteto, in quem nuper mero quaſi caſu incidi. τότε σίγμα, ait Plato, τῶν ἀφώνων ἐστὶ ψόφος τὶς μόνον, οἷον συριττούσης τῆς γλώττης. τοῦ δ' αὖ βῆτα οὔτε φωνὴ, οὔτε ψόφος. *Sigma*, inquit, *eſt mutarum tantùm literarum ſtrepitus quidam, tanquam ſibilante lingua: literæ beta autem nec vox, nec ſtrepitus quidem ullus ſubeſt*. Ex quo loco manifeſtum eſt, opinor, Beta rectiùs ab illis enunciari, qui ore illud clauſo, mol-

literque omnino ùt latinum b proferunt, quàm qui illud ad V consonantis sonum detorquendo, nescio quem ei strepitum, aut vocem affingunt.

34. Confirmat utrumque mirificè Ausonius græcis, latinisque literis eruditissimus, dum ait:

Dividuum Betæ monosyllabum Italicum B.

item. V. *ferale sonans Cecropiis ignota notis*.

35. Mekerkius vidisse se ait Psalterium latinis exaratum literis anno Christi 1105. in quo occurrebant identidem hæ voces: *basileus*, *uranu*, *autu*, *Ecclesia*, *&c.* nusquam verò *fasilefs*, *astu*, *Ecclisia* &c. ad calcem ejusdem MS. adscriptum erat alphabetum græcum, literarum potestates hoc modo enuncians, *beta*, *eta*, *theta*, *zeta &c.*

36. Et verò si B pronunciandum fuisset, ut V consonans, lingua græca destituta fuisset secundâ literâ alphabeti Phœnicum, ex quo ipsa tota nata, atque efformata fuit; quod prorsus est incredibile, ut ait Clericus. Huc pertinet quoque argumentum, quod quidam ex ipsa *alphabeti* etymologia, & ovis balatu ducunt; verùm cùm certiora ad manum sint, ista in præsens omittamus.

37. Plus roboris habere videtur illud, quod ex voce *bini*, aut potius *binei* (ùt tum temporis scribebatur): à Pæto cum obscœna græcorum voce βίνει confusa eruditi colligunt (*a*). Nam si βινει pronunciabatur *vini* vel *fini*, ùt volunt Græci, quæ in verbo græco *vini*, & latino *binei* soni poterat esse cognatio? quæ demum obscœnitas? Scripsisse autem eâ ætate Romanos & pronunciasse

(*a*) Ex epist. Cicer. ad Papir. Pætum quæ incipit: *Amo verecundiam*.

ciasse *binei* pro *bini*, ex duobus præsertim locis manifestum est. Primus est A. Gellii (*a*) dicentis: *si hujus amici, vel hujus magni scribas, unum i facito: si verò hi magnei, hi amicei, casu multitudinis, tum* E *ante* I *scribendum erit* (*b*), alter locus est Vossii (*c*), ubi *latinis*, inquit, *i longum sonabat ùt* EI *adeo, ut nihil referret, hic scriberent, an heic*.

38. Cæterùm mihi, quidquid sit de aliis, sufficere videntur, quæ superiùs ex Platone, & Ausonio recitavimus; quibus verbis aliquod adhuc pondus addere videtur Plutarchus (*d*), dum apertè docet B ad sonum τῦ π fermè accessisse. *βύσιος mensis, ùt plerique putant φύσιος est à nascendo sic dictus . . . sed ità res se non habet. Non enim φ litera pro β utuntur Delphi, sed loco literæ π: solent enim πατεῖν, & βαθεῖν; πικρὸν, & βικρὸν æqualiter pronunciare. Est ergo βύσιος dictum pro πύσιος,* (*e*) *quod eo tempore Deum sciscitabantur*. Quem locum miror à nemine, quod quidem sciam, hactenus fuisse adductum.

39. Omitto hìc alia plura à Clerico, Vossio, Stephano, aliisque toties allata, & in vulgus nota. Hoc tantùm obiter observo, quod si græci habuissent consonantem latino V accuratè respondentem, opus non

 fuis-

(*a*) L. 13. noct. Attic. c. 25.

(*b*) Verba Ciceronis hæc sunt: *Cùm loquimur terni, nihil flagitii dicimus: at cùm bini, obscenum est. Græcis quidem, inquies: nihil est ergo in verbo; quando & ego græcè scio: & tamen tibi dico bini; idque tu facis, quasi ego græcè, non latinè dixerim.*

(*c*) In Aristar. l. 1. c. 13.

(*d*) Plut. in quæst. græcis, ubi in Bysii mensis etymologiam inquirit.

(*e*) A verbo πυνθάνομαι.

fuisset; eorum V jam per *υ*, jam per *β*, jam per *ʋ* diphthongum exprimere, utpote per literas quæ aliquid cum hoc sono affinitatis habebant.

CAPUT II.

De Vocalium sono.

40. DE vocalibus, quæ in controversiam veniunt, hic disputaturis prima inter alias sese offert ea, quam ἦτα appellamus. Lis acris græcos, inter, & Erasmi Sectatores fuit, fueritne ut i, an verò ùt e longum à majoribus prolata? Ego omnino Erasmo assentiendum existimo; & quoniam argumenta, quæ pro ejus sententia adferri possunt, multum quoque lucis allatura sunt iis, quæ de reliquis postea literis cursim dicemus, veniam dabit amicus lector, si hoc in capite prolixiores paulò, quàm res postulare videbatur, visi fuerimus. tentemus aleam.

§. I.

Eta ùt e longum pronunciari oportere ostenditur ex ipsa alphabeti, linguæque græcæ natura.

41. LInguæ Græcæ naturam si accuratiùs nonnihil indagare volumus, quantum mea quidem fert opinio, quatuor potissimùm nobis consideranda sunt. Ac primum quidem ipsa alphabeti series, seu literarum singularum nomina: deinde vocalium brevium, longarum-

garumque quantitas ; tertiò earundem contractio , & diſſolutio . Quartò denique nominum , verborumque varia inflexio ; percurramus ordine ſingula .

Atque , ut initio ſtatim pateat , quid ex literarum nominibus exſculpere cogitemus , ſat erit , ſi in breve, quod jamjam ſubjiciemus ſchema lector oculos conjecerit .

Schema parallelum vocalium longarum , brevium , & ancipitum .

1.	2.
. . . .) α, ἄλφα α	. . . . (α anceps
e tenue ε ψιλόν) ἦτα	ſemper breve ε (η ſemper long.
i tenue υ ψιλόν) ἰῶτα	anceps . . . υ (ι anceps
o parvũ ο μικρόν) ωμέγα .	ſemper breve ο (ω ſemper long.

42. Hebræos imitati videntur Græci , quum literis ſuis peculiaria impoſuerunt nomina ; quorum alia quidem pro mero arbitrio adinventa , alia verò ex ipſa characterum natura repetita fuere. Ex poſteriore hac claſſe ſunt vocales illæ , quas hìc ſub conſpectum damus . Quorſum enim *o* unum appellatur *parvum* ? profectò non alia de cauſa , quàm quia eidem magnum aliud reſpondet ob ſonum nempe in uno magis , minùs in alio productum ? Cur *i* unum vocatur *tenue* ? ſanè , nonniſi quia ei reſpondet *i* aliud , quod non æquè exili , ſed aperto magìs clarioríque ſono profertur . Idem de *e* tenui , & eta eſto judicium : Neque hæc fingi quiſquam exiſtimet : exempla enim hujus rei in omnibus pene linguis occurrunt ; quære enim ex Gallo , quam ob cauſam e nullo accentu notatum *obſcurum* appellent grammatici ? reſpondebit illico , quia duo alia *e* habemus , quorum unum prorſus acuto , aliud aperto planè ore

enun-

enunciatur ; idem ab Italo , idem à germano responsum feres . Habet enim, uti supra me dicere memini, utraque hæc lingua vocales alias , quas clausas , alias , quas apertas vocat . Dicendum itaque hoc loco aliud adversariis non restat , quàm quod nullam rationem habuerint antiquiores græci literas quasdam *exiles* , vel *minores* vocandi , quod quâ ratione asseverari possit , græci hodierni viderint . Pergamus ad quantitatem .

43. Eta & Omega ante simonidem in usu apud græcos non fuisse fatentur omnes : erant enim , ùt in prolegomenis narravimus α, ε, ι, ο, υ, illâ tempestate omnes ancipites , usque dum adlecto inter vocales eta , & omega , distinguendæ quantitatis ergò orthographia eatenus immutari cœpit , ut syllabæ , quæ *o* & *e* longum sonabant , deinceps per omega , & eta scriberentur ; alpha interim , jota , & ypsilo ; quoniam nova iis substitutæ nunquam fuerant literæ , jam longarum jam brevium vices subeuntibus . Certum pariter , omega & eta semper longas fuisse naturâ ; quid igitur pronum magis , quàm quod (uti fatentur de ο & ω) ità & alia vocalis natura brevis esse debuerit , quæ longæ semper vocali η responderet ? hæc autem jota esse non poterat , utpote jam breve , jam longum : relinquitur itaque , non fuisse aliam , quàm ε , seu e exile . Quæ sententia quàm aptè cum schemate secundo supra posito coincidat , quis non videt ? Omitto quod ex contrario systemate , ùt etiam advertit Gretserus , sequeretur , nullum apud græcos fuisse e longum ; quod non modò est incredibile de linguâ adeò sonorâ, suavi, & variâ; verùm & apertè falsum esse vel ex eo ostenditur , quòd poetæ dum syllabâ indigebant longâ , epsilon perinde in eta , atque omicron in

ome-

omega converterint. Huc refer familiarem iisdem synalocphen, dum nimirum duo εε in unum η coalescunt. Hujusmodi sunt δήπειτα pro δὲ ἔπειτα. item δήλεγον pro δὲ ἔλεγον. &c.

44. Progrediamur modò ad contractionem, & resolutionem vocalium.

Resolutio.	*Contractio.*	*Resolutio.*	*Contractio.*
εη	ῆ	ιι	ι
εε	ῆ	ια	ι
εα	η	ιε	ι

45. Tiresiâ sanè cœcior sit necesse est, qui non videat, hìc semper e in eta, & i semper in jota longum contrahi. Eadem apparet analogia & affinitas inter easdem vocales, dum verborum & nominum inflexio derivatioque attenditur.

Schema Nominum.				*Schema Verborum.*		
Nom.	Gen.	Masc.	Neut.	Præs.	Futur.	Præter.
ων,	ωνος.	ων,	ον.	οω	οσω	οκα
ων,	ονος.	ως,	ος.	οω	ωσω	ωκα.
ην,	ηνος.	ην,	εν.	εω	εσω	εκα
ην,	ενος.	ης,	ες.	εω	ησω	ηκα.
ιν,	ινος.	ις,	ι.	ιω,	ισω,	ικα.

46. Eandem literarum inter se commutationem observare est in augmentis temporalibus verborum, ubi ε perpetuò in η, & ο in ω mutatur, nimirum,quia uti ω duobus ο, ita & η duobus ε æquivalet. Jota contra, & υ non mutantur, quia non habent naturâ longam, quæ iis respondeat. α verò cur in η mutetur, facilè intelligitur;

Est

Eſt enim inter a & e apertum magna ſoni cognatio ; atque hæc ipſa , teſte Rob. Stephano , in cauſa eſt , cur α Jones in η , & Dores contra η in a mutarint ; Denique quanta ſemper inter ι , & η fuerit ſoni ſimilitudo , ex Verbis in μι non obſcurè colligitur , videas enim ibi ι , & η , ο , & ω perpetuâ ferè viciſſitudine ſibi mutuò ſurrogari .

§. II.

Oſtenditur idem ex teſtimoniis latinorum , & græcorum per ſæculorum ordinem .

47. INitium faciamus à latinis . Terentius Varro *l. 2. de re ruſt. c. 1.* ovem à græcis μῆλον vocatam ait , ob ſonum balatui ſimilem , indeque ductam fuiſſe latinam vocem , *belare* , e poſtmodum in a commutato . *belare* tamen cur potiùs dixerint latini quam *melare* , hanc ſubjicit rationem : *non enim mee , ſed bee ſonare videntur oves vocem efferentes ; à quo belare dicunt , extrita litera , ut in multis* . *Melon* igitur legebat Varro cum græcis , non *milon* , ùt vult R. P. Placentinius . Varroni ſurrogandus eſſet Cicero , in *epiſt. ad Pætum* : verùm de hoc infra opportunius .

48. Poſt Chriſtum natum , primo ſæculo nobiſcum faciunt , & legunt omnes .

Juven. ſat. 14. v. 200. *Hoc diſcunt omnes ante alpha , & beta puellæ* .

Perſius ſat. 4. v. 13. *Et potis eſt vitio nigrum præfigere theta* .

Mar-

Martialis lib. 5. epigr. 26., & lib. 7. epigram. 37.

Dicas licebit Beta me togatorum.
Est operæ pretium discere theta novum.

Clariùs loquitur Terentianus Maurus, quem sub Trajano vixisse perhibent.

Literam namque E, inquit, *videmus esse ad ἦτα proximam.*
Sicut ι, & ω videntur esse vicinæ sibi.
Temporum momenta distant; non soni nativitas.

49. Ausonius de literis monos. Sæc. IV. ità scribit:

B. *dividuum Betæ monosyllabon Italicum* B.
Z. *Zeta jacens si surgat, erit nota, quæ legit* N.
H *ἦτα quod Æolidum, quodque e valet, hoc latiale* E.

S. August. eodem Sæculo lib. 2. de doctr. Christi cap. 24. *Beta*, ait. *uno, eodemque sono apud græcos literæ, apud latinos oleris nomen est.* & in Joann. tract. 10. *ubi autem in numeris scribunt Beta* B, *quod est* b *ipsorum*, *vocatur in numero duo*. Omitto Hieronymum, qui voces plurimas hebraicas, quæ à græcis per η scribuntur, latinè per e longum reddendas ait: cujusmodi sunt *Elias*. *Esaias &c.*

50. P. Montfaucon in *palæogr.* adfert MS. Sæculi VII., in quo alphabetum græcum latinè scribitur hunc in modum: *beta*, *theta* &c. non *vita*, *thita*. Consonat cum eo illud Sæculi XII., quod infra, cùm de beta agemus, ex Mekerkio adferemus. Veniamus nunc ad recentiores Grammaticos & antiquarios.

51. Martianus Capella grammaticus (quem laudat *Gesner. in bibl.*) ait: E *vocalis duarum græcarum vim possidet: nam cùm corripitur* ε ψιλον *græcum est, cùm producitur, eta est*. Diomedes l. 2. *e pro* ε, *&* η *græcis, & e*

pro ω ponitur. Gisbert. Cuper. in apoth. Hom. *Vita*, *zita*, inquit, *thita*, *ita &c.* . . . . *hanc elocutionem antiquis nè cognitam quidem fuiſſe ſat multis docuerunt viri eruditi*. Salmaſ. in theſ. Poleni tom.2.pag.49. *nunquam*, ait, E *pro jota apud veteres græcos poſitum eſt*, *ſed pro* ἦτα, *hoc eſt E longo*. Omitto Voſſium, Eraſmum, Checum, Mekerkium, alioſque, qui cùm in Angliâ, tùm in germaniâ noſtram hanc ſententiam pro aris quaſi & focis propugnarunt.

52. Reliquum eſt, ut etiam aliquos è græcis audiamus. Plato certè nobiſcum facit in Cratylo, uti liquet ex loco num.20. relato. Accedit, quod in eodem libro, ùt non ſemel adverti, ſemper ferè η ab ε derivet. Sic ἥρως deducit ab ἔρως; ἥρα ab ἐρατὴ; ἀθηνᾶ a θεονοὴ; σελήνη à σέλας, νίον, & ἔννον; κίνησις ab ἴεσις &c. rationem dat: *quia quondam non utebamur* η *ſed* ε. Ariſtot. poet. c.21. ait vocalem produci poſſe vel poſitione, vel mutatione brevis in longam ſibi reſpondentem: in exemplum adfert: πολέως, & πολήως.

53. Euſtatius denique celebris ille Homeri commentator ſæculo XII., *in Hom.B.*, adfert tritum illum verſum Cratini.

ὁ δ' ἠλίθιος, ὥσπερ πρόβατον βῆ βῆ λέγων βαδίζει.
Is autem fatuus, tanquam ovis, bee bee ſonans incedit.

vocatque ſonum hunc βῆ βῆ μιμητικὸν τῆς τῶν προβάτων φωνῆς h. e. *qui vocem ovis imitatur*. Quis autem neget oves *ee ee* potiùs, quàm *i*, *i*, vel *vi*, *vi* ſonare, niſi forte aliter balaverint Athenis, quàm Romæ apud Varronem. Argumento huic à nemine hactenus ſolidè reſponſum eſt, ait Jo: Clericus.

§. III. *De-*

§. III.

Demonstratur idem ex constanti Vocalis unius in aliam commutatione.

54. DE Permutatione hâc dubitare nemo potest, qui primæ & secundæ græcorum declinationis paradigmata, qui verbalia in *ema*, *esis*, *eton*; masculina in *es*, & *er* feminina in *e*, neutra in *es*, vocesque artium, scientiarumque prope infinitas vel obiter percurrerit. Quare in re adeo explorata immorari diutius non vacat: hoc tantùm observo, non cautè satis argumentum istud à quibusdam pertractatum fuisse. Quamobrem, nè quis detur cavillo locus, duas potissimùm leges in argumentis ejusmodi etymologicis observandas esse contendo. Prima est: *ut voces, quæ alia ex lingua desumuntur, relinquantur integræ; neque diversa inflexione ad linguæ alterius genium accommodentur*. Altera, *ut literarum hæc commutatio constans sit, neque paucis duntaxat, sed in omnibus pene vocibus reperiatur, una alterave fortassis excepta, quam usus & consuetudo alio quasi vultu finxit*. Adde, si vis, tertiam; *ut natio, quæ peregrinas hujusmodi voces adscivit, sonum earum nativumcalleat*. Tria autem hæc quàm aptè in *η* à latinis per e redditum quadrent, facilè ostenditur. Millena sanè, & millena proferre hìc possem exempla, si ad manum foret liber quidam impressus Moguntiæ, cui titulus: *Scientia latinitatis Auth. P. Hertling*; dum contra adversarii è millenis vix unam inventuri vocem sint, quæ à regulâ communi recesserit. Exempli interim loco sint, quæ modò scriben-

do festinanti occurrunt, puta: *exegesis*, *mathesis*, *phrenesis*, *exhomologesis*, *catachresis*, *schema*, *tragema*, *meletema*, *emblema*, *hypomnema*, *glossema*, *categorema*, *strategema*, *mnemosynon*, *blasphemia*, *academia*, *allegoria*, *epilepsia*, *prolepsis*, *antilepsis*, *syllepsis*, *hyperbole*, *hypallage*, *catastrophe*, *Penelope*, *aganippe*, *amphrite*, *Arachne*, *Circe*, *Callirrhoe*, *Daphne*, *Euphrosyne*, *Euridice*; *Chryses*, *Anchises*, *Dynastes*, *cometes*, *planetes*, *mystes*, *crater*, *character*, *glyster*, *pater*, &c. &c. &c., hunc autem græcas vocales legendi, scribendique modum doctissimus P. Montfaucon vocat *usum perpetuum veterum latinorum* Palæogr. tom. 2. pag. 138. Conferat modò cum his, qui volet ridiculas derivationes P. Placentinii, quas in contrarium adfert; puta dum vocem *rima* à ῥι'γμα, *vestis* ab ἐσθὴς, *nimium* à νη & μειον, *domitus* à δμητὸς, *genitus*, item, *genitor*, non ab inusitato *geneo*, ùt debebat, sed à græco verbo γιγνομαι profecta esse contendit; eodem è censu est vox *dapsilis*, quam nemo ignorat à *daps*, *dapis* deductam, ipse tamen græco quoque è fonte derivat. Omitto hìc voces Hebreas, Siriacas, quas refert, cùm, quòd de sono illarum vocalium disputent eruditi, tùm quòd, quæ ipse hìc per *i*, eadem per *e* efferenda asserat Hieronymus. Omitto voces per vim tortas, quæ incremento, quantitate, & inflexione à græco multum diffident, ac proinde unâ litera ipsi, aliâ nobis favent; ùt sunt: *Cephisia*, κηφισια; *Censitori* κηνσιτορι, aliaque id genus. Omitto denique falsò relatas, uti βῆρος birrhus, & ἀλγηδὼν algidum &c. Si Suidam consuluisset, invenisset βίῤῥος, non βῆρος. Si Dion. Halicarnasseum, invenisset lib. X. ἀλγιδόνα lib. XI. ἀλγιδόνι, & ἀλγιδῷ. De vocibus *smigma*, *orchistra*, *paracli-*

raclitus, *epichirima* dicere nil attinet: constat enim ea per *e* potiùs, quam *i* pronunciari ab eruditis. Reliqua ejusdem sunt furfuris, & planum faciunt, quàm proclive sit viris etiam doctis in palmares sæpe errores incidere, dum nimio partium abripiuntur studio. Sola itaque ex 34. vocibus examinanda restat, Ecclesiastica illa vox *Kyrie eleison*, aut *eleyson*, ùt scribunt alii. Verùm una hæc hirundo ver non faciet, opinor. Maximè cùm & hanc vocem corruptam esse probabile sit: ignorare enim Author non debuerat scriptam quondam fuisse per duo *ee*, ùt constat tùm ex vitâ S. Geltrudis, quam ipsa sibi concinnavit, tùm maximè ex *Innoc. III. lib. 2. de myst. Miss.*, ubi quinque in locis scribitur non *eleison* sed *eleeson*, eo ferè modo, quo vox ἐλεημοσύνη *eleemosyna* ab eadem radice profecta, per duo semper *e* scripta fuit, & scribi pergit: sed de his plus satis.

§. IV.

De sono τῦ Y.

55. Y Apud Græcos sonum non perinde acutum, sed dilutum magis, quàm *i* latinorùm habuisse vel ipsa nominis etymologia indicat. Quare passim creditur τὸ υ non figurâ tantùm, sed & sono respondisse V consonanti latinorum, quam eo ferè modo à latinis, qùo modo *u* vocalis à Gallis, prolatam fuisse plures cum Lipsio contendunt. Probant id post ipsum plures authoritate Velii longi, Scauri, Donati, Cassiodori, & aliorum. Item ex pluribus vocibus, quæ græco *y* apud latinos per *u* respondent: cujusmodi sunt apud Tacitum *Sibulla*,

la, *Sulla*, *Burrha*, & ſimiles. Verùm his tantiſper omiſſis audiamus clariſſima Grammaticorum hanc in rem teſtimonia.

56. *Tertiam*, inquit Terent. Maur., *Romana lingua* (*quam vocant υ*) *non habet*.

Hujus in locum videtur u latina ſubdita,
Quæ vicem nobis rependit interim vacantis y.
Quando communem latino reddit, & græco ſonum.

57. Lipſ. de pron. l. lat. ait. Y *græcum reſpondet* v *tenui latino*. Scaliger, quem hâc in controverſiâ tam libenter nominant græci, etſi in aliis quibuſdam rebus contrarius, hâc tamen in re conſentit. *Puto*, inquit, *fuiſſe F validiſſimum*, *adſtricto ſuperioribus dentibus labio inferiore*. *Mox ſequi φ dilutiore vi*; *tertio loco molliſſimum V*, *quomodo nunc dicimus*, *aut non multò attentius*. l.1.de cauſ. l.lat. c.10. Plura qui volet, adeat *Priſcianum*, *Iſid.*, *Gretſ.* & *Voſſ. de arte Grammat.*

CAPUT III.

De Diphthongis.

58. DIphthongos duplicem apud veteres habuiſſe ſonum vel ipſum ſatis nomen indicat, & plurium hodie linguarum uſus confirmat. Verùm ut monophthongos eas hodie græci pronunciant: rectène an ſecus, videamus.

Plut. Sympoſ. l.IX p.3. de αι Sic ait: *Alpha* . . . . *neque poſt jota*, *neque poſt* y *collocatum in unam cum iis coire vult ſyllabam*; *ſed veluti indignans reſilit*, *ſuumque quærit primordium*. *Iſtorum utri alpha præpoſueris*,
CON-

CONSONABUNT; *unàmque suo obsequio facient syllabam*, *ùt in Auster*, *aura*, *Musa*, *Ajax*, *ac innumeris aliis*. Locus hic certè mihi videtur ἀναντιλόγητος, quî enim consonare duo poterunt, nisi utrumque sonet? Neque ad rem facit, quod ex utroque medius forte quidam confletur sonus, qui nec ad α, nec ad ι totus referri possit, ùt ingeniosè explicat R. P. Placentinius: id enim esset mutare sonum, & perdere; non consonare, & συμφωνεῖν. Adde quod exempla latina à Plut. relata omne tollant dubium. His adjunge Terentianum, cujus verba clarissima supra retulimus num. 25. ubi diphthongos ait, *vi gemina præditas*; *syllabam sonare in unam*, *& duorum temporum effectum custodire*.

59. Quintil. ùt refert Checus, docet vocales ità inter se coire, ut consonent, alteramque frangat altera. Si autem in sonando nihil altera vocalis adjuvat, non modò frangitur sonus, sed consumitur, inquit Checus. Demum Stephanus Vintoniensis etsi à Checi sententià alienissimus, in suâ tamen ad ipsum epistolà, hac in re eidem consentit. „ Sanè quidem, sunt ejus verba, in „ υ, in η, in ipsis denique diphthongis alium fuisse sonum primorum literarum parentum, alium hodie nostrum ipsa ratio indicat, & summorum virorum authoritas clarissimè confirmat.

60. Quis porro singularum diphthongorum sonus fuerit, non adeò promptum est statuere. Av sonuisse ùt *aura*, & *Auster* latinorum, nos paulò ante Plato docuit. Idem novo exemplo confirmat Terentianus cum ait:

Auspice quum dico, *& aurum*, *sive græcis* ἄυριον.

Quis autem latinorum unquam dixit *Afster*, *afrum*, *afra*,

afra, *asspice* &c.? Accedit, quod si *αυ* ùt *af* vel *av* sonandum esset, hæc diphthongus ex unâ vocali & consonante coalesceret: quod certè contra diphthongorum naturam fieret; Siquidem diphthongus, ùt notum est, duarum vocalium, non consonantis cum vocali, est copulatio.

61. Aι pariter sonuisse ùt *Ajax*, *Maja* ex eodem constat Plutarcho. Itaque a & i audiendum est, ùt Germani faciunt in voce: *Kaiser*, *Cæsar*

Eι pari ratione proferendum erit, ùt *hei*! *queis*, *capteivi* apud latinos.

Eυ, ùt *Eurus*, *Euge*, *Pentateuchus*, &c. non ineptè infertur ex constanti derivatione latinorum, ac literarum inter se permutatione. Etsi in voce *Evangelium* propter concursum trium vocalium aliud postularit *εὐφωνία*.

Oι ità quoque prolatum fuisse ùt & ο & ι exaudiretur, ex dictis facilè consequitur: etsi mihi credibile satìs videatur, in quibusdam diphthongis, ùt etiam hodie fit, plus quandoque unam vocalem auditam fuisse, quàm aliam; atque hinc facilè contigisse, ut Atheniensium alii λοιμὸς, alii λιμὸς ab Oraculo prolatum fuisse crediderint (*a*). Id enim nisi quis dixerit, certum est celebrem illum Xenophontis locum in utramque partem trahi, & explicari posse.

CA-

(*a*) Vid. Xenophontem de bello Pelop.

CAPUT IV.

Respondetur argumentis R. P. Gregorii Placentinii.

62. ARgumenta, quæ author hic doctissimus adfert ad tres ferme classes reduci possunt. Prima eorum est, quæ à quibusdam nummorum, marmorumque inscriptionibus, vel ab unâ alterave, quæ in MS.[to] quodam occurrit, voce petuntur. In alteram referri possunt, quæ à derivatione, & analogiâ; atque in tertiam demum quæ ab authoritate duci solent. Ad quorum omnium vim in ipso statim limine infringendam dicere sufficeret, quod juxta constitutum superiùs κρινόμενον nobis de eâ tantùm ætate sermo sit, quæ ad aureum Platonis, Demosthenisque sæculum propiùs accedebat: loca autem ab Authore hoc adducta plurimis sæculis ætate illa Platonianâ posteriora sint: siquidem vix ullum, quod adfert testimonium ultra annum à Christo nato millesimum pertingat. De inscriptionibus deinde, & derivationibus sat foret notasse, quàm debile passim in re præsenti argumentum sit, quod indè sumitur; nisi certâ quâdam, ùt mox dicturi sumus, cautione adhibeatur. Authoritates porro, quas opponit, cum Platonis, Aristotelis, Plutarchi, Ausonii, & Terentiani verbis à nobis sæpe relatis comparari non posse. Hæc, inquam, ad ponendos nos extra omnem teli jactum sufficerent. Verùm, nè quam genericâ hâc responsione difficultatem aut effugisse videamur, aut callidè dissimulasse, propiùs conferamus manum, virique, cæterà eruditissimi, argumenta diligentiùs expendamus.

 63. Pri-

63. „ Primò itaque inquit : Beth hebræorum semper „ quoad se flatum possidere; ideòque ad B græcorum molliusculè enunciatum convenire „. Verùm quidquid de hoc flatu,quem alii nonnisi quibusdam in vocibus admittunt , sit , nobis hìc observâsse sufficiet : Platonem disertè omnem huic literæ strepitum , sibilum , flatum , vocem negare , ùt supra ex ejusdem Thæeteto ostendimus , num.33.

64. „ Deinde Latini,ait, b suum cum V consonante sæpissimè confuderunt„ : probàtque id ex quibusdam vocibus , nummis , & inscriptionibus marmorum . Verùm quoniam hìc inscriptionum , marmorumque fit mentio , semel à lectore notatum volumus , characteres illos à plebejis plerumque rudibusque hominibus exaratos fuisse ; adeoque eò tantum conferre , ut quâ ratione voces quædam ab uno , alterove plebejo scriptæ , pronunciatæve fuerint , intelligamus . Profectò qui hodie ex plebeculæ nostræ scripturis , aut dialecto veram linguæ Hetruscæ , aut pronunciationem , aut orthographiam haurire vellet , næ is toto , quod dicimus , Cœlo aberraret . Conferunt sanè alios ad usus ejusmodi inscriptiones ; verùm in re præsenti parum probant : maximè cùm tot reperiantur contrario prorsus modo , eodem pene tempore elaboratæ . Cæterùm V & B sæculo Trajani , & posterioribus quandoque permutata inter se fuisse non inficior.At quis indè eruditiorum pronunciationem colligat ? Germanis passim vitio datur quod b cum p , & d cum t confundant ; neque tamen inferre ex eo licet peritiores ea inter se non scire accuratè distinguere .

65. Debilius multò videtur argumentum , quod repetit è quibusdam germanorum vocibus , dum Scil. *tafel*

fel à τάβλη, & *ſtampfen* à ςίμβειν derivat. Hæc enim derivandi ſi valeret ratio, quanta non ex græco in noſtræ etiam favorem ſententiæ poſſemus deducere. Quo loco redit in memoriam mihi fabella illa, quæ in Germaniâ de quodam narrari ſolet, qui *Kirch* à Kyrie, & *Sacriſtey* à Chriſte derivare conatus fuerat. Sed è diverticulo in viam.

66. Nec plus habet roboris, quod adfert dè B ſæpe in φ commutato: dicunt enim, ait ipſe, βλάζω, & φλάζω; βάσκω, & φάσκω &c. At quorſum iſta? dicunt & Itali *queſtione* & *quiſtione*; *queſto*, & *quiſto*; *definire*, & *diffinire*, *dipendere*, & *dependere* &c., an inde inferre liceat, i & e eodem apud ipſos ſono proferri?

67. Adfert deinde voces quaſdam latinas græcè ſcriptas: v. g. βηρίσιμον pro *veriſſimum* ex Herod. ὤβεα pro „ *ova* ex Heſych. &c. certè, inquit, non ità ſcripſiſſent, „ niſi *V* conſonantis poteſtatem huic B literæ tribuiſſent? Sed, quid, ſi ego ex eâdem voce βηρισιμον ſimiliter argumentarer, dicendo: Certè non ſcripſiſſent η, & ι, niſi η idem quod e latinorum, & jota idem quod i ſonuiſſet? quid ſi porro non unam, alteramve, ſed innumeras ex Plutarchi hiſtoriâ adferrem voces, ubi ſemper au per αυ, eu per ευ, b item latinorum per βητα; e longum per ητα, e breve per epſilon redditur? an hæc adverſariis probaretur conſecutio?

68. Obſervatum porro à ſe ait in MS.[to] quodam τὸ β à græcis efformatum fuiſſe ad normam u latini. Verùm ſi Authorem non movit, quod univerſa Romanorum natio in B latino eandem figuram, derivationem, poteſtatem, ac formam retinuerit, cur ipſum unius, alteriùſve MS.[ti] authoritas potiùs moveat, non intelligo.

69. Dum de *η* agit refellere conatur, quod illi passim e longum apud latinos responderit; idque ex 34. vocibus, à se diligentissimè conquisitis demonstrari existimat. Sed quàm subleſtæ fidei hæ voces ſint, jam ſupra vidimus *num.*54. Plus ſanè difficultatis præſefert Gregorii Martinii interrogatio, cùm quærit, cur non eodem jure ex literarum permutatione inferamus, *αι* græcorum ſonuiſſe ùt noſtrum æ; *ει* ùt ei; *οι* ùt oi? Verùm non difficilis eſt reſponſio, modò quis meminerit, *αι* per ai, *ει* per ei, & *οι* per oi priſcis temporibus ſcriptum & pronunciatum fuiſſe; imò, licet circa Claudii tempora orthographia mutari ceperit, eodem tamen ſono a latinis, quo à græcis prolatas fuiſſe. Utrumque certum eſt; ac primum quidem conſtat ex Scauro *de Orthogr.*, ex numis, ex priſcis illis vocibus *aulai*, *pictai*, *albai*, *aimilia*, *leibertas* &c., quibus adde hunc verſum Virgilii: *Jam validam Ilionei navem, Orphei Calliopeia*. Alterum verò apertè nos docet Terentianus Maurus, cùm ait.

70. *ἄλφα ſemper atque ἰῶτα, quem parant græcis ſonum,*
A & E *nobis miniſtrant: ſic enim nos ſcribimus.*
OI *ſimiliter* O, & E *fit*, *ἰῶτα quod græcum fuit.*
Au & eu *quum copulamus*, U *ſecundam jungimus*
In vicem græcæ; quòd ὖ ψιλὸν ſubdita eſt Vocalis V.
Græca diphthongus OY *literis noſtris vacat*,
Sola vocalis, *quod* V *complet hunc ſatis ſonum.*
E *deinde ἰῶτα*, *Græca quod diphthongos* EI *ſonat.*
Non erit ſemper neceſſe copulatas ſcribere.

Igitur hæc objectio argumentum noſtrum non tam enervat, quàm confirmat.

71. Ad Cratini verſum reſpondet R.P.Placentinius, libe-

liberum genti cuique esse sonum inarticulatum; & confusum pro suæ linguæ genio exprimere. Sed quâ id veri specie fiat, non satis assequor. Profectò si τὸ βῆ erat μιμητικὸν τῦ προβάτυ, ùt ait Eustathius, non alio proferri sono poterat, quam qui ad imitandum balatum esset idoneus. Præsertim cùm veteribus etiam *bee*, non *vi* sonare viderentur oves, ùt supra ex Varrone ostendimus. Quod verò nos rideat, dum etiam ab ovibus vocalium sonos ediscere cupimus, non multum me commovet: Si enim Demosthenes, ait Checus, turpe sibi non ducebat à cane literam ρ ediscere, cur nobis ad oves in simili argumento recurrere non liceat?

72. Ad Achillem P. Placentinii jam ventum est; ad Eustathii nempe & Suidæ, ùt eos vocat, *insignes locos*. *Suidas* ait: βῆ τὸ μιμητικὸν τῆς τῶν προβάτων φωνῆς λέγυσιν οἱ Αττικοὶ, ὐχὶ βαί. & *Eustath.* οἱ παλαιοί φασι μιμητικῶς βῆ ὐ μὴν βαί. Id est, ùt ipse vertit, *Vi dixisse Atticos, non Be*. At unde compertum habet, ità potiùs legendum, quàm *Bee non Bai*, ùt pars adversa contendit; & meliori fortassis jure? βη enim ut *Bee* legendum conficitur cùm ex Varronis loco supra relato; tùm ex ipsâ voce μιμητικῶς ùt numero præcedente ostensum est. Bαὶ verò *bai* potiùs, quàm *be* pronunciandum luculenter ostendunt exempla à Plutarcho, cùm de hujus diphthongi sono ageret, adducta; sunt autem: *Maja* & *Ajax*; verba recitavimus supra *cap. de diphthongis*. Vides itaque amice lector causæ nostræ nihil officere Eustathium, nihil Suidam. quin potiùs suffragari. Scio quidem Eustathium alio in loco dicere, ἴρι, & ἦρι idem omnino sonare: verùm ibidem non de Atheniensium veterum more, sed de consuetudine Thessalonicæ suo fortassis ævo obtinente loqui censendus est.

73. Ad

73. Ad ea, quæ de permutatione ει cum η; & ι cum υ adfert, jam patet responsio ex dictis. Advertit sanè non satis Vir optimus, argumenta quæ ab ejusmodi mutationibus desumuntur, plus eorum obesse causæ, quàm prodesse: Siquidem uni, quam adferunt ipsi, centenas facilè opponimus. Recole etiam hic numerum 52.; ubi diphthongorum plurium in unum sensim sonum degenerantium veram causam deteximus.

74. Quod de diphthongis ait, eas unum tantùm habuisse sonum, ægrè probabitur. Maximè cùm in contrarium militent tot virorum antiquitate, & eruditione clarissimorum testimonia superiùs recensita; tùm etiam mutarum, mediarum, aspiratarum, tenuium, vocalium, consonantium, temporumque pene omnium ab officio, quod exercent, suam appellationem accipientium exempla.

75. De αι, quid quid moliatur, nunquàm solvet argumentum, quod ex Plutarcho instruximus. Reliqua quæ de αυ, ει, οι &c. contra nos adfert solvuntur facilè ex dictis, Iisque omnibus hoc loco opposuisse sufficiat verba eruditissimi Moutfauconii, qui in Palæogr. suâ l. c. ait: *In marmoribus, nummis, & exemplaribus ante septimum Christi sæculum paucos jotacismos sive mutationes τῆ η in ι observavimus: in posterioribus verò sæculis mirum, quantum hoc vitium invaluerit; præsertim ab decimo Christi sæculo.*

76. Quod ad extremum addit, mutandam fore rationem cantûs, ob auctas, ampliatasque syllabas, si recentiorum invalesceret pronunciatio, nihil est. Cùm enim diphthongus per diæresin non soluta, voces nullâ augeat syllabâ, non est cur ab hoc sibi in commodo græci timeant.

77. Co-

77. Coronidis loco adjungo, quod ex Homero aliquando mihi obmovit P. Velaltius. Homerus, ajebat, sæpe ἴδησαν, & εἰδήσαν; ἤρει, & ἦρη; ἱρι item & ἥρη inter se opponit, ut propter παρήχησιν, seu annominationem, ùt Rhetores latini vocant, quandam versui conciliaret gratiam. Hanc verò perire putat, si nostro quis modo pronunciaret. Verùm nihil illam huic verborum lusioni officere manifestum est. Fac enim opponi inter se *erei*, & *iri*; *edesan*, & *eddeisan*, *erei*, & *ere*, an peribit παρήχησις? non magis certè quàm periret in his; *Orator arator*; *oritur moritur* &c. Sin contra quis dixerit *iri*, & *iri*, *edisan*, & *eddisan* &c. æquivocatio potius & ταυτοφωνία erit, quàm παρήχησις. Hæc si in loco, & tempore adhibetur, gratiam habet, illa verò græcis antiquis odiosa erat, ùt nuper ex Plut. palam fecimus.

PARS TERTIA

De reliquis, quæ huc pertinent.

CAPUT I.

De accentibus Græcorum.

78. RIA potissimum de accentibus quæri solent. 1. An scripti fuerint ab antiquis? deinde si scripti non fuêre, an inter loquendum saltem fuerint observati? denique, si inter loquendum observati fuêre, id ne in prosâ tantùm, an simul in versibus acciderit? de singulis modò, quæ vero similora sunt, in medium adferemus. Scriptos

ptos itaque ab antiquis accentus non fuiſſe certum omnino exiſtimo. Perſuadet enim id mihi cùm Ariſtotelis authoritas, tum multa MS. vetera, tùm ipſa denique ratio. *Ariſtoteles l. de elench. Soph. c.* 3. in hunc modum loquitur. *Ex accentu in non ſcriptis diſſertationibus haud facile eſt facere argumentationem* (ſophiſticam), *ſed in ſcriptis, & poematis potiùs*. Sanè nonniſi, quia inter loquendum per ſuos accentus voces ferme ſingulæ diſcriminabantur, in ſcribendo non item. Unde enim Sophiſtarum litigia, cavillationes, & ὁμωνυμίαι, ùt eas vocat Ariſtoteles, potiſſimùm naſcebantur, niſi ex plurium inter ſe vocum ſimilitudine, quarum tamen ſignificatio erat diverſiſſima? Confirmant idipſum voces variæ, quas ex Homero ibidem adfert idem Ariſtoteles, addens controverſiam indè exortam, quòd diſputarent inter ſe eruditi, quo accentu proferendæ forent. Si autem verſus Homeri accentibus, & virgulis hodiernis inſignitæ fuiſſent, quis dubio potuiſſet eſſe locus? Veniamus nunc ad MS., de quibus duo pariter tanquam explorata affirmo. Primum eſt, quod ejuſmodi codices, quò antiquiores ſunt, eò paucioribus notati ſint accentibus. Obſervavi id ego cùm ſæpe in variis bibliothecis in & extra Italiam; tùm adhuc nuper in Codice IV.[ti], ùt creditur ſæculi, qui extat in bibliothecâ Barberiniana, & alio Sæculi XII.[mi], qui adſervatur apud RR.PP. Philippinos. Alterum eſt, quod monumenta quæ mille annorum ſpatium excedunt, nullo paſſim notentur accentu. Aſſerit hoc apertè peritiſſimus antiquitatis Montfauconius in palæographiâ; & ante ipſum teſtati ſunt Angelus Politianus, Waltonus, & alii, quorum ille verſus Sibyllarum, Callimachum, & Pandectas Florentinas; hic verò verſionem

ſionem antiquiſſimam LXX. Interpretum in Anglia ſe vidiſſe teſtatur ſinè ullis virgulis, ſinè ſpirituum, accentuumque notis. Adjungo ego eorundem bibliorum exemplar antiquiſſimum, quod extat in bibliotheca Vaticana. Scriptum illud eſt literis uncialibus antiquis, nullo accentu; ii enim qui jam videntur, aliena poſtea manu additi ſunt, ùt ex atramenti diverſitate facilè colligi poteſt. Simile quid affirmant Galli, de exemplo, quod habetur in bibliothecâ Regiâ. Atque indè eſt, quod Cardinalis Ximenius biblia LXX. ſinè ullo accentu in Hiſpania imprimi juſſerit, nempe ut archetypo tantò magis conformia eſſent. Vid. *Walton. in proleg.* Bibliis his addo Codicem alium *Ephrem Syri*, exaratum ſæculo circiter XII.mo quem monſtrarunt mihi RR. PP. Congregationis Oratorii. Scriptus eſt charactere ſatis venuſto; ſpiritus plures habet: accentus verò pauciſſimos, ac prope nullos. Quæ omnia confirmant, quomodo paulatim in ſcribendis accentibus à veterum more diſceſſum ſit. Ratio demum ipſa id ſuadere videtur: cui enim bono fuiſſent tot accentus, puncta, & apices apud Græcos veteres? Sciebant ipſi ſatis, quibus in Syllabis attollenda vox foret, & in quibus contra deprimenda: non ſecus, ac nos hodie id à puero addiſcimus in linguis noſtris vernaculis; neque ullis ad hoc indigemus accentibus, niſi fortè ad dubias aliquas voces inter ſcribendum diſtinguendas.

79. An verò inter loquendum à Græcis adhibiti fuerint accentus à ſyllabarum quantitate diſtincti, non perinde in aprico eſt. Fuiſſe aliquos mihi credibilius videtur. Primò, quia alioquin ingens in loquendo oriri debuiſſet confuſio, & perturbatio ex vocibus pene innume-

ris,

ris,quæ ſolo accentu diſtinguebantur. Longam illarum ſeriem texit Criſpinus & Budæus in Lexico. Idem non obſcurè eruitur ex pluribus vocabulis græcis, quæ Auſonii tempore ſecundùm accentum græcum etiam à latinis proferebantur. Teſtimonio ſunt verſus ſequentes:

Per totidem partes trigonorum regula currit.,
Fulgur tetragono aſpectu vitale coruſcat,
Tres primas Pheacum pugnas tribus ordine bellis.

Idem etiam *idola*, & *eremus* dactylos facit, perinde ùt εἴδωλα, ἔρημος. Plura de his videri poſſunt apud *Priſcianum*, & *Servium in libello de accent*. His adde locum illùm Demoſthenis *pro coron.* à variis jam tum relatum, ubi cùm Orator dedita operà pronunciaſſet μίσθωτος, illico à populo correctus fuit, inclamantibus omnibus μισθωτὸς, μισθωτός.

80. Cæterum an accentus, quos declinante jam lingua vocibus appinxerunt Grammatici, iidem planè ſint cùm Athenienſibus, quis ſtatuet? in multis certè erratum fuiſſe videtur credibilius. Verùm cùm hos detegere errores in nullius hodie facultate poſitum ſit, vulgatis accentibus acquieſcat oportet, qui proſam non, ùt multi faciunt, ſecundum quantitatem pronunciare voluerit.

CAPUT II.

De Verſuum quantitate.

81. NOtum eſt, græcos hodiernos pro aris, quod dicitur, & focis contendere, verſus perinde ac proſam ſecundum accentus quondam recitatos fuiſſe. Verum ægrè id mihi perſuaſerint: quæ enim, obſecro, harmonia, quæ gratià foret, ſiquis hunc in modum Homerum legeret? diſcerni ſanè ab audiente non poſſet, proſa, an-

an metrum sit, quod legitur. Faciamus è contrario alium secundum quantitatis leges hos versus proferre, continuò apparebit metri ratio, redibit sua poemati majestas, & decor. Profectò in dubium vocari non potest, easdem semper in versu observatas à græcis fuisse quantitatis regulas, quas à latinis, nullam verò assignari posse, ad quam in accentibus certo inter se ordine copulandis adverterint. Ex quo non ineptè colligitur, venustatem carminis apud latinos, æquè ac græcos in eo positam fuisse, ut syllabæ vocesque aptè caderent, diversaque ab ea, quæ in prosa est, efficeretur syllabarum vocumque modulatio. Non desunt quidem, qui cum Ludovico Vives existiment, & accentûs, & quantitatis in versu rationem fuisse habitam; verùm & hoc difficulter intelligi potest: Siquidem accentus cum quantitate pugnet sæpissime: quam enim hæc attollere, hanc ille deprimere; quam hæc longiori, hanc ille breviori spatio syllabam percurri exiget, ùt quivis se ipso facilè poterit experiri. Cicero ait in Oratore: *In versu quidem theatra tota reclamant, si sit una syllaba aut brevior, aut longior. Nec verò multitudo pedes novit nec ullos numeros tenet; nec illud quod offendit, aut cur, aut in quo offendat, intelligit; & tamen omnium longitudinum, & brevitatum in sonis, sicut acutarum, graviúmque vocum judicium ipsa natura in auribus nostris collocavit*. Sanè, si secundum accentus pronunciari debuissent versus, quoties non *reclamare* debuissent *theatra*, & indignari, *quod longiores, aut breviores fierent syllabæ, quam postulare videbatur judicium, quod ipsa natura in auribus nostris collocavit*! Quamobrem cùm ex ipsis græcorum versibus perspicuum sit, quod ad eandem pedum mensuram exæquati fuerint, quam latini; neque ulla appareat ratio

hanc

hanc harmoniam cum accentibus vulgatis conciliandi; infertur non secundùm accentuum hodiernorum, sed solius quantitatis regulas quondam fuisse decantatos.

COROLLARIUM.

Quænam sit hodie in pronunciatione via eligenda?

82. QUæri ad extremum posset, ad quam præsenti rerum statu pronunciationem se præstet assuefacere? quæ in re, si mea quis stare volet sententia, eam amplectetur, quæ vel in Academia, ubi studiis operam navat, usu recepta est; aut scopo quem sibi præfixit, fuerit accommodatior. Profectò siquis non intelligere solùm, sed & loqui græcè vellet, is ad receptum inter Græcos loquendi morem accomodare omnino se deberet, ut intelligeretur, & intelligeret. Sin verò, quod plurimi faciunt, eo tantum consilio in hoc studium quis voluerit incumbere, ut scriptores legere, linguamque latinam pleniùs addiscere possit, huic eam quam hìc propugnavi, consultam mallem; utpote faciliorem, veriorem, cum latino sermone magis consentientem, nostrisque etiam auribus multò, quàm illa alia est, jucundiorem. Neque criminis magni postulandos censerem linguæ græcæ Doctores, si in instillandis genuinis Atticarum dictionum formulis, quàm in inculcandis nullo pene fructu accentibus, & enclyticorum regulis tempus suarum prælectionum consumerent.

Habes amice lector opinionem nostram de hac controversia: tuum nunc erit re in utramque partem expensa dijudicare, jure an injuria de linguæ græcæ corruptela literati conquerantur.

A. M. D. G.

